

מחובתו ומטובתו של הישוב העברי לדעת ולהכיר את אופיין, טבען ועברן של החטיבות הבריטיות המהוות את חיל המצב שבא"י, או המצטרפות אליו. כשם שמזה שנים נוהג הישוב מידת הכנסת-אורחים בחטיבות הללו, כן עליו ללמוד גם מידת הכרת-אורחים. להלן ניתנת פרשת הידיעות הראשונה שיוחדה לדיביזיה המוטסת השישית.

ה ט ס י מ ל ק ר ב

בין הציונים, הניתנים לגופי-הצבא הבריטיים החונים בארצנו, ענין מיוחד לנו בציון הדברים הנוגעים לחטיבת החיל-המוטס. כי לא זו בלבד שאף היא חונה בארץ-ישראל ושנודע לה מקום ניכר במערכו של הצבא שרוכו כאן, ולע"ע גם בפעולותיו; אלא שעל רקע ענייניו של המזרח-התיכון כולו יש לה ערך מיוחד, בין בפועל ובין בכוח. לא לשוא הציע קצין בריטי פלוני, עוד לפני המלחמה, לבנות את דבר בטחונה-הפנימי של הודו כולה על כמה מרכזים של חיל-מוטס*. כיום מתחילה להסתמן מציאות מעין זאת לגבי הקיסרות כולה. ראינו, באיזו מידה נפוץ השימוש בחיל-מוטס כב"חטיבות-הלם" ברגעי-משבר, ספק-פנימיים ספק-חיצוניים. מאקרו־פוליס שבאתונה ועד לבטביה שביאווה, — וה"קטנות" שבא"י בכלל זה. אין ספק שמבחינה זו שקול ערכה הבטחוני של הדיביזיה המוטסת האחת לעומת כל חילות-המצב הבריטיים, ששכנו במזרח-התיכון לפני מלחמת העולם האחרונה. אבל גם כגורם "צבאי-ממשי" — להקמתה, בדרך הבזק, של חזית-מגן בלתי-צפויה באיזור מרוחק וקדומני, — או לשם הגבה מוחצת לאלתר על נסיונות הסתננות או נחיתה בשטחי-שממה הרחק ממרכזי-ישוב — או במערכת דיברסיות מעכבות שבאגפי התקדמות אויבת — יכול להיות תפקיד רב לחיל מסוג חדש וגמיש זה, ביחוד במסיבותיו, המיוחדות לו, של המזרח-התיכון בתקופתנו. וזוהי הסיבה שלחטיבה זאת הקציבו כאן מקום ותשומת-לב למעלה מן הרגיל.

א. ננוסרי

צבא מוטס, תכליתו ותעודותיו

מיום היות מלחמה בעולם, היתה שאיפתו של כל מצביא למצוא את אגפו החשוף של אויבו, כדי שיוכל לפגוע בחלקים ה"רכים" והבלתי מוגנים של מערכתו. ההתפתחות הטכנית, שאיפשרה בתקופה האחרונה ניידות מוגברת בהסעת חיילות אל איזורי-החזית וריבוי מספרם של הלוחמים, מיצטה את הסיכויים להשגת האידאל הצבאי הזה: והקרבות החלו להיות מוכרעים ע"י הבקעת החזית בלבד, מתוך ריכוז של יתרון-כוח עצום ואגב קרבנות מרובים. זו היתה הדרך היחידה, — וכל צד הרגיש איפוא את עצמו בטוח לגמרי בעורפו, כל זמן שנשמרה שלמות חזיתו.

(*) עיין — קנביץ "אשמורות", חשון ת"ש, עמ' 88, מאמרו של לויט-קול. ארמסטרונג "הבטחון הפנימי בהודו — תחבורת-האוויר והסכון בגייסות".

הופעתו של האוירון חשפה „אגף“, שעד אז לא היה קיים כלל: הוא יצר את „המלחמה בממד השלישי“, שבו אי אפשר לחפור חפירות רצופות ולמתוח גדרות תיל לכל אורך החזית. ככל המצאה טכנית, לא נוצלה יכולתו הצבאית של האוירון מיד — לא בלבד מחמת קשיי טכניים, אלא בעיקר מחמת נוקשותם הרוחנית של מפקדי הצבאות, שלא ראו בו תחילה אלא נשק נוסף בלבד, העשוי לשמש כעוזר לכלי הנשק הרגילים שבמלחמת-השדה. אך ה„אגף“ החשוף — האויר ממעל — שנתגלה קרא לניצולו; ואם תחילה התרכזו הצודים הלוחמים באפשרות שניתנה להם להדור לעורפו הרגיש והבלתי מוגן של המתנגד, כך לפגוע בו על ידי המרי הנפץ שנשאו האוירונים, הרי לאחר הלקח של מלחמת 18-1914 החל לשקול את האפשרות — ובמלחמת העולם השנייה גם לנסות — להעביר בדרך זו גם חיילות כדי שיפעלו מאחורי קווי האויב המוגנים, לשם הסחתו ולשם הקלה לכוח העיקרי לפרוץ ולעבור דרך החזית המוגנת. שיעורן של היחידות הללו נתגדל והלך: ממספר תבלנים בתחילת המלחמה, ועד שהופעלו ריכוזים כדי 3 דיביות. למטרות אלו נוצר החיל המוטס. כאמור, תכונתו העיקרית היתה יכולתו לחדור ל„אגף“ החשוף. אך מהלך ההתפתחות הטכנית גילה ופיתח את תוספת יתרונותיו החשובים על חיל-היבשה הרגיל.

מתכונותיו של החיל המוטס

1. אריכות טווחה של ניידות אוֹפֶרטיבית (המותנית אמנם ע"י ליוויים של אוירוני-קרב מגינים) עד כדי 600 ק"מ בערך בתנאי-היום, בצירוף מהירותה הרבה, מבסיסו למקום ההתקפה — נותנים לחיל-המוטס את האפשרות לפעול מבסיסים הרחוקים מקו החזית ולנצל בשלימות את היתרון העצום של ההפתעה. כי אין הוא מוגבל בדרכי-גישה קבועות, אינו מושפע ממכשולים הקשורים בפני-השטח; העיקר כאן — איתלותו במעצורי-מים, — נהרות, מיצריים, וגם ימים. תכונותיו אלו הן העושות אותו לכות המאיים, ברדיוס מסויים, על כל סביביו בלי לתת למתנגד את היכולת לדעת, היכן תפול המכה. כי בבחירת המשימה לפגיעתו אין החיל-המוטס מוגבל במטרה אחת בלבד, לפי שאינו צריך להחליף את בסיסו כדי לפגוע במטרה אחרת, — כל זמן שגם הלזו נמצאת באותו רדיוס-האיום מבסיסו. השינוי היחיד, אשר יידרש ממנו במצב זה, אינו אלא שינוי של כיוון הטיסה. מה שאין כן בצבא הרגיל, שכל שינוי יהיה אשר יהיה, במטרת ההתקפה מחייב בו תנועה מנקדמת עצומה של אלפי חיילים וציוד רב. השפעתו האיסטרטגית של חיל-המוטס — גם בשעה שאינו מופעל ממש — דומה להשפעת העצמה הימית, שבלשון המושגים של מחשבת האיסטרטגיה הציית נקבע לה המונח „הצי בקיומו“ Fleet in Being, כלומר כוח-צי, אשר ע"י עצם קיומו בלבד ועל-ידי האפשרות שיופיע במרחבי ימים או מול מימי רצועת-חוף זו או אחרת, מחזיק הוא במצב „הכן“ — ומשתק — כוחות-צי וחוף אויבים, הכפותים או ממילא לנתיבי התובלה הימית ואל בסיסי התופים שלהם, למען בטחונם של הללו. וכך עשוי גם חיל-המוטס, — אשר תחום השפעתו זאת גב אינו מוגבל בשטחים וחופים בלבד, — לקשור כוחות אויבים ניכרים — של אויר ושל יבשה ע"י עצם סיכונם של איזורי-המגן-והעורף שלהם.

2. מכשירי התובלה שלו, מטוסים ומצנחים, נותנים לו את האפשרות להגיע למקומות, שכל דרך אחרת לגשת אליהם היא קשה עד למאד, כגון: פסגות הרים, שטחי ביצות וכיו"ב.

3. ערכו רב גם כצבא-כיבוש בארץ שהתקוממות נמשכות בה. כל זמן שאמצעי תנועתו האויריים עומדים לרשותו — והשליטה באויר מובטחת לו — אין הוא חושש לניתוק דרכי תחבורתו, לפי שאי-אפשר להניח מוקשים ולארוך מארבים על דרך תנועתו. ויתרון זה חל גם על אספקתו, — כלגבי כל צבא (ואפילו הוא גופו איננו „מוטס“) הנהנה משירות-אספקה באויר. כך עשוי חיל כזה לשמש כוח רורבי, להחשת עזרה ליחידות-צבא קטנות שהוקפו ודרכי הגישה הרגילות אליהן חסומות; או להסימת דרכי נסיגה של כוחות המתנגדים, ע"י הורדת צנחנים בעורפם ופעולות משולשות עם הצבא הרגיל.

עם זאת ברור הדבר, שגם חסרונותיו של פוג-חיל זה אינם מועטים.

1. אין עוד כל־רטיס רגיש ונוח־לפגיעה יותר מאוירון־ההובלה, או הדאון; וכל שימוש בחיל־מוטס מחייב תחילה שליטה אוירית מלאה, על כל פנים בעצם איזור הפעולה ולכל זמן הפעולה, כדי שתתאפשר הבאת תגבורת וציוד. כל שימוש בצבא מוטס בלי הקפדה על כלל זה — כמוהו כשליחת אנשים לטבח, או לקרבן מתוך הכרה.

2. אין כחיל הזה רגיש למזג האויר. ואפילו כיום, עם כל ההתפתחות הטכנית, אין עוד אפשרות להתעלם מגורם זה, שלעתים — כגון בקרב ארנחים — הוא נהפך גורם מכריע מתוך שהוא דוחה את הבאת התגבורת ואפילו למשך כמה שעות בלבד.

3. בשיעור יחסי יקרה כאן ההשקעה בציוד וכלים, על כל חייל בודד, כמה וכמה מונים יותר מאשר בצבא הרגיל. וכן רבות ההשקעות בכלי־ההובלה וציוד „מוטסים“ מיוחדים, שכמעט אינם ניתנים לניצול בדרכים אחרות (מפאת כוחם או כושרם המוגבל, לעומת הכלים ה„תקינים“). וגם החייל עצמו נצרך לאימון נוסף, לכל הפחות ל־3 חדשים. ואימונם, למשל, של קברניטי־הדאונים (הגמנים עם „רגימנט־הדאונים“ בצבא הבריטי) עלול להמשך זמן יותר ממושך.

4. עם כל ניידותו האופרטיבית הרבה, כלומר — בשעת מסע־האויר והנחיתה — אין בצבא המוטס מסורבל וכבד־תנועה מבחינה איסטרטגית (דהיינו: בשלב העריכה של בסיסי־המוצא לטיסותיו־פגיעותיו לטוח מסוים, וריכוז המתקנים והציוד לתוכם). כי אין בכוחו לפעול אלא מבסיסים מוכנים ומצוידים בשדות־תעופה, בתי־מלאכה רבים וכיו״ב, שבנייתם מצריכה זמן רב והשקעות רבות. וכשהחזית זזה מאות קילומטרים (כגון: בשעת „קפיצתו“ של חיל־השריון מנורמנדיה לבלגיה) עוברים שוב שבועות על שבועות עד שיוכלו בסיסי להדביק את עורף החזית, שממנו יוכל להמריא ולגלוש אל עורף החזית האויבת. (אכן, שכלול האמצעים הטכניים הרחבי מאוד את טוח פעולתו. ועד כדי כך הגיעו הדברים ש„קפיצתה“ של הדיביזיה המוטסת השישית אל מעבר לריין במרס 1945 בוצעה מנקודת־מוצא שבאנגליה).

ועוד דבר: גם מבחינה טקטית, (כלומר, בפעולותיו על פני הקרקע, — לאחר נחיתתו — וכל זמן שלא באו לעזרתו כוחות־הצבא התקינים) — מועטת במידה יחסית היא ניידותו בגופים ניכרים: לפי שלאחר הכל אין ציוד־תובלתו המוטס עומד בדרגה אחת עם ציוד־תובלתו של צבא ממוצע רגיל; ואם לא יצליח הצלחה רבה בלכידת תובלה צבאית ואזרחית של האויב, סופו שבמידה יחסית יהא מוגבל בתחום תנועתו וניידותו.

תולדות החילות המוטסים

המדינה הראשונה, שהחלה בנסיונות של שימוש בחיל מוטס היתה רוסיה. עוד ב־1934-35 נערכו שם התמרונים ההמוניים הראשונים להורדת הרבה מאות צנחנים (ואח״כ — עד כדי בריגדה) לעורף „האויב“ כשהם מצוידים בנשק אבטומטי ואפילו בתותחים. הגנרל חייל, שנוכח כמשקיף בריטי בתמרון הגדול מערבית למוסקבה, העריך הערכה רבה את סיכויו של סוג־חיל חדש זה. היה זה הנסיון הראשון להשתמש באוירון כבכלי להובלת צבא אל מאחורי קו־האויב (עוד בשנות העשרים השתמשו האנגלים באוירון כבמכשיר הובלה מהיר לתגבורת צבאם בנקודות שונות בקיסרות: לדוגמה — בשעת המאורעות בארץ, ב־1929, ואח״כ בקפריסין ובשעת „משבר־האשורים“ בעיראק). עד אז השתמשו בו לכל היותר להורדת מרגלים או צנחנים בודדים. מפליא הדבר, שרוסיה זו, שהיתה ראשונה שהגתה את הרעיון של צבא מוטס, לא הפליגה בפיתוחו הרחק מעבר לשלבים הראשונים. ובמלחמה האחרונה השתמשו הרוסים רק בצנחנים (לעומת השימוש בחיל־הדאונים, שפותח בצבא הגרמני, ואח״כ ביתר שאת — בצבא הבריטי), ובעיקר — לצרכי המלחמה הפרטיזנית. וכל זה — על אף הענין הרב שהוכיחו ברית־המוצות בענף־הדאונים, עוד לפני המלחמה, כשנערכו בה הנסיונות הראשונים בעולם, עם „רכבות־האויר“ וכיו״ב. ודאי שיתכן כי הפניית סוג־חיל זה בעיקר לסיוע למלחמת־הפרטיזנים הלם את תנאיה המיוחדים של רוסיה ואת חשבוניותיהם האופרטיביים של

המצביאים הסובייטים, אך היה ניכר ביחוד אי-השימוש הרחב בצנחנים בשעת הפעולות לצליחת הנהרות המרובים והאדירים, שהשתרעו על פני דרך התקדמותו של הצבא-האדום מערבה. גרמניה היא הראשונה שהשתמשה בחיל זה בצורה מפותחת והנהיגה בשבילו מסגרות אירגוניות של גופי-צבא גדולים, עד כדי שיעור של דיכויזה. נוסף למצנח השתמשה גרמניה באוירון-ההובלה המסיע חיילים "תקינים", ללא-מצנחים, וכן בדאון. בשימוש זה, בחיל-מוטס לתפיסת נקודות איסטרטגיות, החלה גרמניה בעת הפלישה לנורבגיה, (להבדיל מקבוצות-צנחנים לא-גדולות שהוצנחו כבר במסע-פולין) ונעזרה בו בפלישתה באירופה המערבית (לדוגמה — כיבוש המבצר אבן-עמנואל בבלגיה באמצעות דאונים, או צנחנים; והנחתת אלפי הצנחנים ברוטרדם וסביבתה, עד שהגיעה לעזרתם דיביזיות-שריון). אך לשיא בענין זה הגיעה גרמניה בכיבוש האי כרתים. בפעולה זו השתמשה בדיביזיות-צנחנים שלימה. אין לדעת בבירור, מה היו הסיבות שהביאוה לאחר פרשת כרתים להפסיק את השימוש בחיל מוטס בקנה-מידה רחב. האם האבידות העצומות שנגרמו לחיל זה בשעת הכיבוש, או, אבדן השליטה באויר באיזורי הקרב, שהחלה לעבור לחילות הברית, ביחוד במערב. אך עובדה היא, שמאותו יום לא השתמשו הגרמנים בצבא-הסוככנים המאומן שלהם. בחזיתות שבאירופה המערבית והדרומית, אלא כבחיל-רגלים-משובח לשם הגנה על העמדות שבמקומות מסוכנים ומכריעים: לדוגמה — בקא-סינו, או במעברות-סניו, שבאגף הרגיש של עמדותיהם במישור לומברדיה-אמיליה; אכן, הם הוסיפו להשתמש בחטיבות-צנחנים לא גדולות למטרות מיוחדות, כדוגמת "חטיפת-הישע" של מוסוליני בהרי האפנינים, אגב שימוש בדאונים, או, להבדיל, התקפת-פתע על מפקדת-הסתרים של טיטו באביב 1944. אך במסעות-התנופה שלהם ברוסיה היו הגרמנים משתמשים בצנחנים עפ"י — בעצמת מחלקות מספר — לזירוז ההתקדמות ולהעמקת החדירה, ע"י תפיסת מיצרי-דרך, חורשות או ישובים בעורף הקרוב של החזית הסובייטית.

לדרגה הגבוהה ביותר של פיתוח הצבא המוטס והשימוש בו הגיעו אנגליה וארצות-הברית, שאף על פי שלא החלו בנסיונותיהן הראשונים אלא ב-1940 (בשנה ההיא לא עסקו באנגליה בענף זה אלא 15 קצינים בלבד) הגיעו בשנת 1944 לידי גופי-צבא מוטסים בשיעור של ארמיה ולשימוש בפעולה אחת בשלוש דיביזיות מלאות.

הכלים

התפתחותו של הצבא המוטס מותנית היתה בהתפתחותם הטכנית של כלי-התובלה שלו וצורות ציודו, הקובעים באורח מכריע את יכולתו למעשה.

1. המצנח. אף על פי שהסוכך הבלתי-נוקשה הומצא עוד ב-1880, הרי עוד במלחמה הקודמת היה רק חיל-האויר הגרמני מצויד בסוככים, ורק לאחר המלחמה הוכנס זה כחלק מן הציוד ההכרחי של כל טייס בכל חילות-האויר. מני אז כמעט שלא נשתנה המצנח. בשנים האחרונות הוכנסו רק שינויים קלים, באיכות החומר ובהורדת משאות כבדים — ע"י כמה סוככים הקשורים יחדיו.

ואלה הם חסרונותיו העיקריים של המצנח כאמצעי-נחיתה צבאי:

א) הירידה על הקרקע — שכמוה כנפילה מ-3 מטר — הגורמת לעתים לנקע בקרסול ומוציאה את הלוחם מן הפעולה; ב) הפיזור הגדול של כיתת צנחנים, בקפצם אחד אחד מן האוירון הטס במהירות והיותם נתונים להשפעת הרוח במשך צניחתם; ג) ההכרח לזרוק לחוד את כלי הנשק הכבדים (כתוכם רוב זין-הרגלים) ואת התחמושת; כתוצאה מבי' ומג' עוברים כמה רגעים משעת הגיעם לאדמה עד שכיתת הצנחנים יכולה להכנס לפעולה ככיתה.

2. הדאון — הדאון עצמו הומצא עוד לפני האוירון, אך התפתחותו התעכבה, ועד לאמצע שנות ה-30 לא שימש אלא למטרות כפורטיביות — פרט אולי לגרמניה, שחזוה-זיר-סיל אסר עליה את השימוש באוירונים צבאיים ואת אימון הטייסים הצבאיים, והיא השתמשה בדאון כבמכשיר אימונים, בשלבים הראשונים, לטייסים צבאיים. עוד בתחילת המלחמה היתה

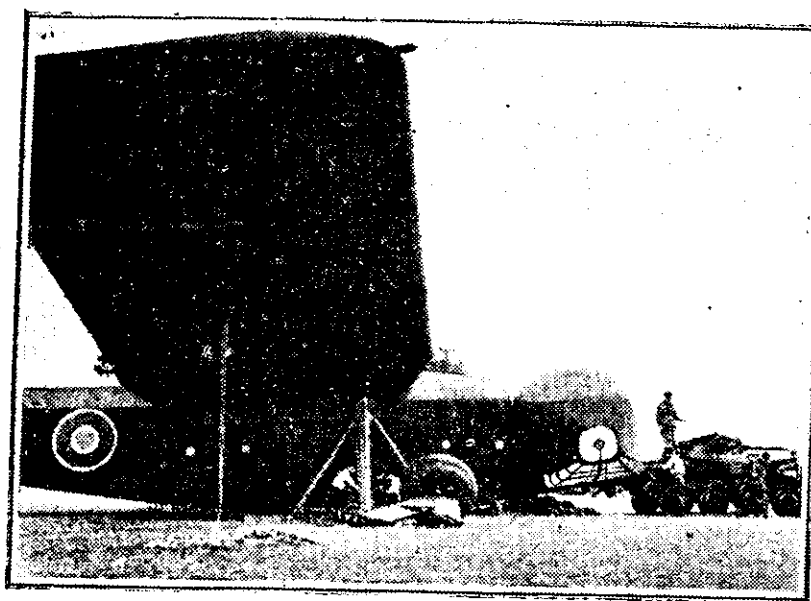
גרירת הדאון ע"י אוריון מוטורי בחזקת סכנה שמא יתרסק על ידי מערבולות האויר, המתחוללות ע"י מדחפי האוריון. אך המלחמה נתנה דחיפה עצומה לפיתוח הדאון, ואף על פי שהבעיות הטכניות היו קשות ורבות, נמצא להן הפתרון במהרה. הבעיות העיקריות לגבי הדאון היו:

(א) ההמראה מן הקרקע; (ב) המצאת כבל גמיש, — לצורך הגרירה ע"י אוריון-מנוע — אשר ימנע זעזועים העלולים לשבור את הדאון; (ג) בנין דאונים היכולים לשאת משא כבד. את בעיית ההמראה, פתרו בהצלחה יוצאת מן הכלל. כיום אין האוריון צריך לגרות דחקה לשדה התעופה, כדי שיוכל לגרור את הדאון ולהעלותו כדי המראה. יכול הוא לתפוס בקצה הכבל אגב טיסה; וע"י כך נפתרת הבעיה המציקה: איך להחזיר את הדאונים שירדו בשדה אשר אוריון רגיל אינו יכול להמריא ממנו⁽¹⁾. האמצאה הזאת היא שאיפשרה, בין השאר, לוינגייט להאחו לימים רבים מאחורי קווי האויב בבורמה, בתוך הגיונגל, ולהביא לשם את כלי העבודה הכבדים, הטרקטורים והעקרנים, כדי שיוכל לבנות שדה-תעופה בשביל אוריוני-מנוע, אשר תורם הגיע בשלב השני לפעולותיו.

הבעיה השניה, הכבל הגמיש, נפתרה ע"י השימוש בכבל-נילון, שהוא חזק כפלדה, ועם זאת נותנת לו גמישותו את האפשרות להתמתח עד כדי 30% מאורכו. את ההוכחה המכרעת לאפשרויות הרבות, הגלומות בשימוש בדאון כמכשיר הובלה, נתן חיל-האוויר-המלכותי, כשבשנת 1943 חצה אוריון-גרר את האוקיינוס האטלנטי, מניו-פאודלנד לאנגליה, כשהוא מושך אחריו דאון העמוס מטען של טון וחצי.

גם בגודלו התפתח הדאון בצעדי-ענק. אם לפני המלחמה היו הדאונים הגדולים נושאים רק 2—3 אנשים, הרי בפלישה לנורמנדיה השתמשו האנגלים בדאון ענק „חמילקרת“, בעל יכולת טעינה בשיעור 8 טון, וכל אחד מהם נשא בתוך בית-קיבולו הגדול טנק, שנבנה במיוחד לתכלית זו והגיע מתוך הדאון מיד עם נחיתתו, הגח וירוק אש, להפתעתם המרה של הגרמנים.

הדאון פתר את הבעיה הקשה, שעמדה בפני יוזמי הצבא המוטס, והוא: איך להביא

למקום הנחיתה שריונים ונשק. גסייע נגד-טנקי רב-עצמה, כדי שיוכל הצבא המוטס לעמוד גם פני התקפות-שריון של האויב. בן נתן הדאון את האפשרות לרכז את הכוח הנוחת ולהביאו בדיוק למקום תעודתו: שהרי אם אחד מחסיונותיו העיקריים של המצנח היא תלותו ה"גמורה ברוח, והפיזור הרב הבא מתוך כך, פיזור במרחקים של מאות מטרים לכתת צנחנים, — הרי את הדאון אפשר לכוון כיוון מדויק (בפלישה לנורמנדיה היו מקרים שהדאונים ירדו במרחק מטרים אחדים מגשרים שנועדו לפיסה), ולא זו בלבד אלא שהדאונים הגדולים, המכילים עד 30

טנק בריטי מטיפוס „סטריק“ שהותאם במיוחד לפעולות נחיתה מן האויר, כשהוא מוטען אל תוכו של דאון מטיפוס „חמילקרת“, שנבנה לצורך הטסתו.

(1) כידוע, זקוק הדאון, בין לנחיתתו ובין להמראתו (זו האחרונה — במגורר) לשדה-

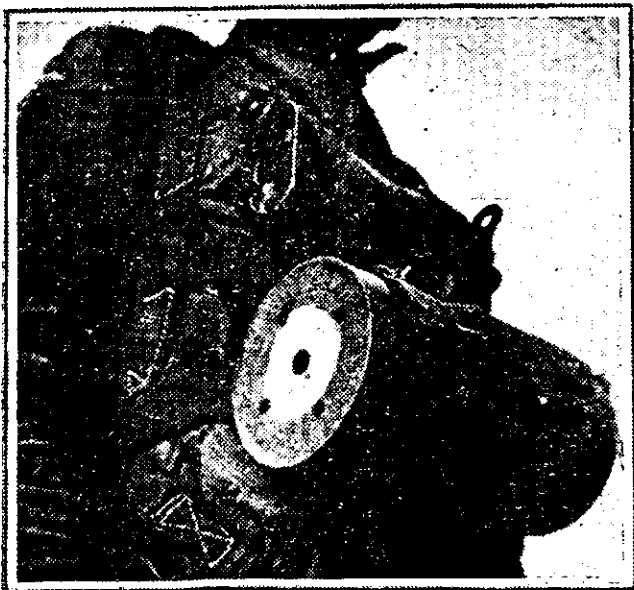
טיס הרבה יותר קטן ממטוס-מנוע רגיל. — המערכת.

חייל, מביאים גם מחלקה שלמה כשהיא מרוכזת, על זיונה, ומוכנה לקרב לאלתר. תוספת יתרון לדאון על המצנח היא גם טיסתו "השקטה". האוירון נושא-הצנחנים מוכרח לעבור על פני המטרה, או בקרבתה, ורעש מנועיו עלול למשוך את הזרקורים של האויב, המגלה ע"י כך מיד את הצנחנים בעודם באויר והגורם להם אבידות קשות בטרם יגיעו לקרקע. מה שאין כן הדאון; הוא יכול להתיק עצמו מאוירון-הגרר במרחק של 30 עד 50 ק"מ מן המטרה בלי שרעש תנועתו יעורר את תשומת-לבו של האויב; משמע: יש בכוחו להגיע למחוז-הפצו בהסתרה. ועוד: כל שטח פתוח, אפילו שיעור אורכו אינו אלא כמה עשרות מטרים, עשוי לשמש לו מנחת². שלא כצנחן הנצרך לאימון ממושך וקשה (8 קפיצות במצנח לפני קבלו את סמלו), מקבלים אימון מיוחד רק שני נהגי הדאון (מעין אימונו של טייס צבאי רגיל); שאר החיילים הם חיילים רגילים — אכן, מן הנבחרים, ובמקצת בנוסח-קומנדו — ואינם מקבלים כל אימון "אווירי" מיוחד.

אמנם, תלותו של הדאון במזג האויר רבה מאוד. ודוגמה טרגית לכך היא הטיסה שטסה בדאונים גרורים (בנובמבר 1942) קבוצת חבלנים לנורבגיה לשם חבלה במפעלי "המים-הכבדים". האויר הרע גרם להתהוות קרח על פני הדאון ועל הכבל; ומתוך כך ניתק הכבל; מני אז לא נודע דבר על הדאון וגוסעיו. (אם כי מפקדי הצבא-המוטס טוענים, ששום "פעולה משולבת" שבה השתתפו לא נדחתה עד היום בגלל דרישתם להמתין לאויר נוח יותר).

כפי שאמרנו נתן הדאון לצבא-המוטס את האפשרות לנחות כשהוא מצויד בכלי נשק מסייעים כבדים, תותחים א.ט. קלים וגם אוטומובילים וטנקים, שבנינם הותאם לכך. מפני מיעוט מחירו של הדאון ומפני שהעץ (חומר בניינו העיקרי) מצוי בשפע, נתאפשר השימוש בדאון גם בקנה-ידה המונית (440 דאון — פרט למטוסי-המנוע — בהטסת הדיביזיה המוטסת הששית אל מעבר לריין באביב 1945).

3. אוירון התובלה הוא בצבא-המוטס מכשיר התובלה המהיר והבטוח ביותר, ומשתמשים בו גם במזג אויר שאינו יפה לשימוש בדאון, או באין אפשרות להצניח את הצנחן מתוך מידת-דיוק כלשהי. אוירוני התובלה תפקידם כפול: בשלבים הראשונים של הפעולה מובילים הם את הצנחנים ומושכים את הדאונים; ובשלבים המאוחרים, לאחר שנכבש, או גבנה, שדה-תעופה במקום, מוטלים עליהם התפקידים של הבאת התגבורת, הציוד והתחמושת ושל הוצאת הפצועים והדאונים משדה-הקרב לבסיסים שבעורף.

תבתייונים קשורה לתרמיל-גב

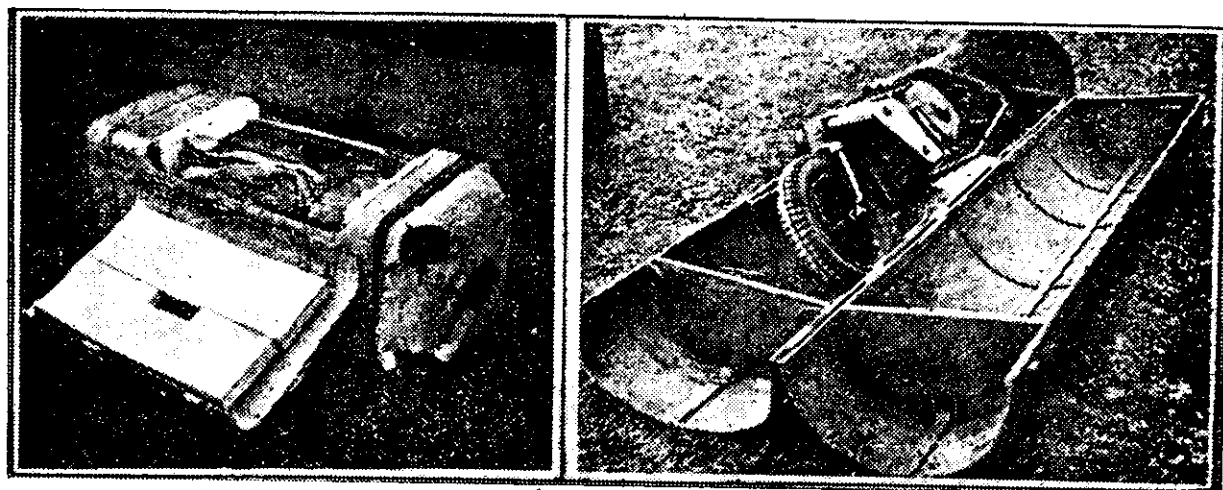
4. הנשק והחגור. תפקידיו של הצבא המוטס מחייבים נשק אבטומטי רב ומוביליות רבה ככל האפשר. אכן, מצוידות יחידותיו בכלי נשק אוטומטיים — תת-מקלעים, מקלעים ומכונות-יירה — בשיעור מרובה יותר מאשר בדיביזיה רגילה של חיל-הרגלים. כן גדול הוא אחוז המרגמות של "2, 3" ואף 4.2 אינץ', שנועדו למלא את מקומה של הארטילריה, החסרה בשלבים הראשונים של הקרב. כיון שהמכשול הגדול ביותר לאספקת הצבא המוטס הוא המשקל, הומצאו כלי נשק רבים ושוכללו שכלול מיוחד מבחינת המשקל. הסכנה המאיימת על "ראש-גשר" של צבא-מוטס שנחת, היא בעיקר ההתקפה של כוח-משורין; ולכן, נוסף לתותחים הא.ט., — שהותאמו אף הם

² מקום נחיתה.

לצרכי הטסה, — מצוידות היחידות במספר רב של „בזוקות“, ב„פיאט“ (PIAT), כלים „רקטיים“ אחרים ורימונים א.ט. את ניידותו משיג הוא ע"י אופנועים מתקפלים מיוחדים, גיפים, ושימוש מקסימלי בכלי-תובלה שהוא מוצא במקום הנחיתה.

מאליו מובן, שתנאיו המיוחדים של הצבא המוטס מחייבים ברירת אנשים קפדנית ומיוחדת. כל הצנחנים ונהגי הדאונים הם מתנדבים, וכל הלוחמים מתאמנים בסדרת אימונים מאומצת ביותר, שתפקידה לבור ולא לשייר מהם אלא את המושלמים ביותר מבחינה גופנית ולהפוך כל חייל ללוחם ממדרגה ראשונה, המאומן בשימוש בכלי נשק רבים.

מפני תפקידיו המיוחדים, המחייבים אותו לפעול לעתים קרובות ביחידות קטנות עצמאיות, ומפני המרחקים הגדולים המפרידים לרוב בשעת הפעולה בין המטות והגופים השונים, גדל אוד בחיל זה אחוז הסמלים והקצינים; וכן בשל תלותו הרבה במהלך הכללי של פעולות שלובות רחבות-היקף, — רב מספר כלי-הקשר שבו, כי בשמירת הקשר בין יחידותיו הפזורות — בינן לבין עצמן ובינן לבין האוירונים ובסיסיהם-המוצא — תלוי בהחלט כושר פעולתו.

אחד האמצעים החשובים לקיום ניידותם של חיילות מוטסים: אופנוע מתקפל במיכל הצנחה. מערכת-אלחוט לשידור וקליטה, מאלו שבשירות החיילות הבריטיים המוטסים